

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ ЕКОНОМІЧНОГО ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ ТА РІВНЕМ ЙОГО ЩАСТЯ**Н.М. Самолюк, Г.Ю. Міщук**Національний університет водного господарства та природокористування,
n.m.samoliuk@nuwm.edu.ua, h.y.mischuk@nuwm.edu.ua

Дослідження вчених Уорвікського університету показали, що щастя збільшує продуктивність праці приблизно на 12%, а кожна щаслива людина робить кожного із кола своїх регулярних контактів, щасливішим на 9% [1]. Тож не дивно, що Генеральна Асамблея ООН, з метою просування ідеї прагнення до благополуччя кожного мешканця планети, заснувала Міжнародний день щастя, який відзначається 20 березня. На даний час концепція колективного щастя пропагандується і реалізується 12 міжнародними організаціями та понад 3 тис. компаній, а сім держав світу навіть створили спеціальні органи, уповноважені «просувати щастя у маси» [1].

Вперше щастям на державному рівні, ще в 1971 році, почали займатися в Бутані, де замість ВВП використовують показник валового національного щастя (Gross National Happiness; GNH). Поступово і в інших країнах світу почали визнавати ефективність філософії колективного щастя, і у 2011 р. Генеральна Асамблея ООН за ініціативою Бутану у співавторстві з понад 50 країнами ухвалила резолюцію під назвою «Щастя: цілісний підхід до розвитку», згідно з якою щастя має стати показником розвитку країни.

Варто зазначити, що перший державний орган з питань «щастя» також було засновано в Бутані. До основних завдань їх Міністерства щастя відносилося забезпечення нематеріальних складових якості життя, проведення щорічних опитувань населення, а також організація конференцій для представників західних країн щодо методики розрахунку GNH. Дещо пізніше у Венесуелі було створене Віце-міністерство народного щастя (відповідало за всебічну допомогу особам похилого віку, дітям, інвалідам та безпритульним), у Таїланді – Центр валового національного щастя, в Еквадорі – Державний секретаріат доброго життя (забезпечував захист конституційних прав навколишнього середовища, впровадження в шкільну програму уроків «цінностей і чеснот» і реалізацію програми здорового харчування), в Об'єднаних Арабських Еміратах – Міністерство щастя (займалося створенням умов для стійкого розвитку, підтримкою сім'ї та молоді, зниженням рівня стресу для працюючих громадян). У 2018 році тренд щодо створення спеціальних органів «щастя» поширився і в Європу, зокрема у Великій Британії було сформовано Міністерство з пи-

тань самотності, що відповідало за вирішення проблем самотніх людей різних вікових категорій [1].

Першими вимірювати щастя, добробут і якість життя почали міжнародні організації: індекс світового щастя (World Happiness Report) ООН та міжнародний/всесвітній індекс щастя (Happy Planet Index) британського дослідницького центру New Economic Foundation. Щастя і добробут людей оцінюють також Індекс людського розвитку, Індекс якості життя, Індекс процвітання, Індекс соціального прогресу та інші рейтинги.

Всесвітній індекс щастя (Happy Planet Index) вимірює досягнення країн світу і окремих регіонів з точки зору їх здатності забезпечити своїм жителям щасливе життя. Індекс базується на показниках економічного добробуту, нерівності мешканців кожної країни, тривалості їх життя в співвідношенні з кількістю споживаних природних ресурсів [2].

При складанні рейтингу країн світу за рівнем щастя (World Happiness Report) враховуються такі показники добробуту, як рівень ВВП на душу населення, очікувана тривалість життя, наявність громадянських свобод, почуття безпеки і впевненості в завтрашньому дні, стабільність сімей, гарантії зайнятості, рівень корупції, а також непрямі показники стану суспільства, такі як рівень довіри, великодушність і щедрість [3]. Крім зазначених статистичних даних і непрямих показників, значну частину дослідження становлять результати опитувань Міжнародного дослідницького центру Геллапа. Даний центр пропонує респондентам в кожній країні оцінити своє відчуття щастя за спеціальною шкалою.

У 2018 р. найщасливішою країною світу була Фінляндія індекс щастя якої становить 7,77, на другому місці Норвегія, на третьому – Данія. Водночас Україна знаходилася майже в кінці рейтингу – на 130 місці і серед сусідніх країн мала найменше значення індексу щастя – 4,33. Однак, як видно з рис., у 2012 р. українці відчували себе набагато щасливішими на відміну від угорців, про що свідчать відповідно 85 та 107 місця в рейтингу World Happiness Report.

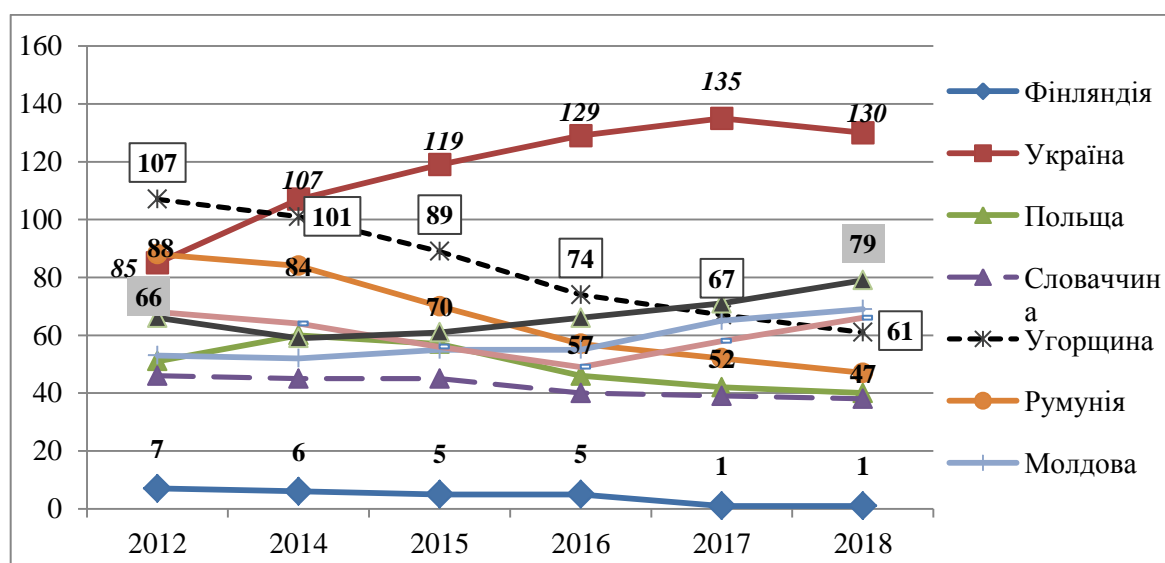

Рисунок – Динаміка індексу світового щастя за World Happiness Report [3]

Детальний аналіз динаміки індексу щастя показав, що найщасливішою країною, серед країн сусідів України, впродовж 2012-2018 рр. була Словаччина. Позитивну тенденцію продемонструвала Угорщина (перемістилася у рейтингу з 107 на 61 місце) та Румунія (перемістилася з 88 на 47 місце). Найгіршу тенденція спостерігається в Україні, яка перемістилася з 85 на 130 місце, а також в Молдові та Білорусії.

Хоча якщо проаналізувати динаміку даних країн за рівнем економічного добробуту, зокрема показником ВВП на душу населення, то можна побачити дещо іншу ситуацію. З табл. видно, що у 2014 р. Фінляндія за даним показником перебувала на 25 місці, а в 2018 р. - на 29, тобто простежується негативна тенденція, в той час як індекс щастя за цей період в країні зріс.

Таблиця – Динаміка ВВП на душу населення в досліджуваних країнах [5]

	2014 р.		2016 р.		2018 р.		Зміна рангу
	ранг	ВВП на душу населення	ранг	ВВП на душу населення	ранг	ВВП на душу населення	
Білорусь	62	\$15 634	64	\$18 161	68	\$17 999	6 ↓
Фінляндія	25	\$36 395	27	\$40 347	29	\$42 165	4 ↓
Угорщина	51	\$19 638	50	\$24 942	48	\$27 482	3 ↑
Молдова	133	\$3 415	129	\$4 979	131	\$5 328	2 ↑
Польща	49	\$20 592	48	\$25 105	46	\$27 764	3 ↑
Румунія	73	\$12 808	60	\$19 712	59	\$22 348	14 ↑
Росія	56	\$17 709	51	\$24 805	51	\$26 490	5 ↑
Словаччина	46	\$24 249	42	\$28 175	42	\$31 339	4 ↑
Україна	103	\$7 374	105	\$8 668	112	\$8 305	9 ↓

Відповідно до звіту ООН (World Happiness Report) економічний добробут має пряме відношення до щастя, так як в топі рейтингу знаходяться країни з найбільш високими ВВП в світі. Однак, якщо проаналізувати карту рейтингу країн за британського звіту (Happiness Planet Index), то найбільш щасливі країни територіально знаходяться в екваторіальній і субтропічній зоні [4]. Тобто там, де завдяки географічному розташуванню країни задоволення первинних потреб не є проблемним, адже завдяки клімату можна цілий рік харчуватися свіжими овочами та фруктами, не турбуватися про теплий одяг, тепле житло (непомірні комунальні) і т.д. Хоча, безперечно, і в тропічних широтах є міста з багатомільярдними економіками: наприклад, Гонконг, Сінгапур і Шанхай [4].

Список використаних джерел:

1. Корпорація щастя. // Бізнес: колективне ділове медіа. – 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.ua/business/3019-korporatsiya-shchastya>
2. The Happy Planet Index [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://happyplanetindex.org/>
3. The World Happiness Report [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://knoema.ru/atlas/topics/Мировые-рейтинги/Мировые-рейтинги/Индекс-счастья?baseRegion=UA>
4. Савина И. Как измеряют счастье и в чем его секрет. // Vesti.ua. – 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vesti.ua/poleznoe/311757-kak-izmerjajut-schaste-i-v-chem-eho-sekret>
5. GDP per Capita (PPP) / Index of Economic Freedom [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.heritage.org/index/download#>